

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare: DUMINECA

Prețul Abonamentului:
 Pentru Austro-Ungaria pe an . . 10 coroane
 " " " " pe $\frac{1}{2}$ an . 5 " "
 " România și străinătate pe an . 14 franci
 " " " " pe $\frac{1}{2}$ an 7 " "

Prețul inserțiunilor:
 Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 6 cor., până la 200 de cuvinte, 8 cor., de aci în sus 10 cor.

Correspondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ”;
 ează banii de prenumerațiune și inserțiuni la
ADMINISTRAȚIA
 Librăriei și Tipografeii diecesane în Caransebeș

Nr. 1319 E.

Publicațiune officioasă

Subsemnatul Consistoriu diecesan dă în arendă pe calea ofertelor în scris pe 3 ani economici 1895/6, 1896/7 și 1897/8 următoarele sesiuni parohiale:

I. În protopresbiteratul Buziașului:

1. În comuna *Berin* sesiunea parohială redusă constatătoare din 33 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 495 fl. pe un an.

2. În comuna *Birda* sesiunea parohială redusă constatătoare din 30 jugere și 800 stengeni □.

Prețul de eschiamare 165 fl. pe un an.

3. În comuna *Buziaș* sesiunea parohială redusă constatătoare din 30 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 261 fl. pe un an.

4. În comuna *Chevereșul-mare* sesiunea parohială redusă constatătoare din 30 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 400 fl. pe un an.

5. În comuna *Dubos* sesiunea parohială redusă constatătoare din 30 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 300 fl. pe un an.

6. În comuna *Dragșina* sesiunea parohială redusă constatătoare din 31 jugere 1200 stengeni □ de pământ.

Prețul de eschiamare 400 fl. pe un an.

7. În comuna *Jebel* $1\frac{1}{2}$ sesiune parohială redusă constatătoare din 46 jugere 800 stengeni □.

Prețul de eschiamare 535 fl. 75 cr. pe un an.

8. În comuna *Șipet* sesiunea parohială redusă constatătoare din 33 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 200 fl. pe un an.

9. În comuna *Uliuc* sesiunea parohială redusă constatătoare din 32 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 250 fl. pe un an.

10. În comuna *Unip* sesiunea parohială redusă constatătoare din 33 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 305 fl. pe un an.

11. În comuna *Stamora-română* sesiunea parohială redusă constatătoare din 33 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 270 fl. pe un an.

12. În comuna *Șoșdia* sesiunea parohială redusă, constatătoare din 32 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 160 fl. pe un an.

II. În protopresbiteratul Bocșei-montane:

13. În comuna *Fizeș* sesiunea parohială redusă constatătoare din 30 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 220 fl. pe un an.

14. În comuna *Jidovin* sesiunea parohială redusă constatătoare din 32 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 250 fl. pe un an.

III. În protopresbiteratul Ciacovei:

15. În comuna *Petroman* sesiunea parohială redusă constatătoare din 43 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare face 400 fl. pe un an.

IV. În protopresbiteratul Oraviței:

16. În comuna *Ciclova-română* sesiunea parohială redusă constatătoare din 30 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 120 fl. pe un an.

V. În protopresbiteratul Vêrșeșului:

17. În comuna *Gataia* sesiunea parohială redusă constatătoare din 32 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 285 fl. pe un an.

18. În comuna *Retișor* sesiunea parohială redusă constatătoare din 32 jugere de pământ.

Prețul de eschiamare 451 fl. pe un an.

Cei-ce doresc a lua vre-una sau mai multe din aceste sesiuni parohiale în arendă sunt poftiți ca până în 18/30 Iunie 1895 să-și trimită ofertele lor în scris la subsemnatul Consistoriu diecesan, înzestrate cu vadiu de 10% din prețul de eschiamare.

Condițiunile de esarendare sunt:

1. Atât Consistoriul diecesan ca proprietariu, cât și arendatoarele abzie de dreptul de a pretinde ori-ce despăgubire, dacă prin o măsurare ulterioară

s'ar constata, că complexul pământului dat și luat în arendă e mai mare, respective mai mic decât ce se arată în contractul de esarendare.

2. Arendatoarele se deobligă, că acolo unde au fost sămănături cu spic, d. e. grâu, ovės, orz, în anul următoriu se samene plante de săpat d. e. cucuruz, ca astfel pământul se nu se stoarcă, ear la cas, când ar călca acest obligământ se supune unei pedepse în bani de 50 fl.

3. Spesele de timbru cu încheierea contractului le supoartă arendatoarele. Timbrul pentru un esemplariu de contract se pune după suma de arendă socotită pe toți cei 3 anii de arendă după scala a II-a de timbre, ear pe al doilea esemplariu se pune timbrul de 50 cr.

4. Contribuțiunile le plătesce Consistoriul, și arendașul se opresce de a plăti dēnsul fără învoirea Consistoriului diecesan contribuțiunea.

5. Prețul de arendă arendatoarele va avea să-l plătească deadreptul la cassa diecesană.

6. Arendatoarele se deobligă a solvi cu ocașunea trimiterei ofertului la Consistoriu ca vadiu 10% din prețul de eschiamare; $\frac{1}{3}$ parte din prețul de arendă de pe un an deloc la încheierea contractului; a doaua rată de $\frac{1}{3}$ parte din prețul de arendă de pe un an la 1/13 Iunie, eară a treia rată de $\frac{1}{3}$ parte din prețul de arendă de pe un an la 15/27 August, adevă la sfirșitul primului an de arendă.

În al doilea și al treilea an rata întâia de $\frac{1}{3}$ parte din prețul de arendă de pe un an va avea a se plăti la 1/13 Octomvrie al respectivului an de arendă; eară celelalte rate, a doaua și a treia vor avea a se plăti ca și în anul cel dintâiu, adevă la 1/13 Iunie și 15/27 August a anului respectiv. Vadiul se va socoti în rata din urmă, adevă în rata cu care se sfirșește contractul.

7. Dacă arendatoarele n'ar implini vre-una dintre condițiunile stipulate în punctul precedent 6., dēnsul se declară învoit, ca se peardă vadiul depus, și ca Consistoriul diecesan — fără de a mai întreba pe arendatoriu — se se poată întabula pe realitățile arendatorului, afe-se ele ori unde. Mai departe arendatoarele se declară învoit și la aceea, ca Consistoriul diecesan se poată sequestra rodul de pe sesiunea parohială, ce arendatoarele o ține în arendă și în anul economic următoriu se o poată da în arendă altui individ, în care cas din urmă, dacă la licitațiune ar eși o arendă mai mică, diferența va avea a se suplini din averea privată a arendatorului.

8. Spesele împreunate cu admoniarea arendatorului, apoi cu sequestrarea rodului, precum și cu întabularea sumei de arendă pe realitățile private ale arendașului și în fine cu esarendarea de nou a sesiunii parohiale — toate aceste spese le va suporta arendașul.

9. În privința ori-cărei neînțelegeri, ce s'ar putea nasce din neimplinirea condițiunilor de arendă,

arendatoarele va avea a se supune la aceea judecătorie pe care va alege-o Consistoriul diecesan ca proprietariu.

În fie-care comună, în care se află sesiune parohială de esarendat, precum și în comunele învecinate, preoțimea parohială este îndatorată a publica în cea mai de aproape Duminecă sau sērbătoare în biserică după finirea santei liturgii terminul până la care se pot trimite la Consistoriu ofertele în scris pentru sesiunile parohiale, cari se esarendază, precum și condițiunile de esarendare. Despre efeptuirea acestei dispusēțiuni oficiile parohiale, pe cari le privesce aceasta ordinațiune sunt îndatorate a relaționa deadreptul la Consistoriu până la 18/30 Iunie 1895.

Caransebeș, din ședința Consistoriului ținută la 3 Maiu 1895.

Consistoriul diecesan

gr. or. român.

Congresul național-bisericesc

Duminecă în 7/19 Maiu a. c. s'a ținut prima ședință de deschidere a congresului național-bisericesc. După serviciul divin adunându-se deputații în biserică din Sibiu-cetate, precum și un număr public, congresul a fost deschis în mod solemn la 12 oare din zi prin Escelența Sa Metropolitul, asistat de P. S. Lor Episcopii sufragani. Discursul de deschidere este următoriu :

„Prea Sântiți Domni Episcopi; Prea stimați Domni Deputați Congresuali; Iubiți Frați, Iubiți Fii sufletesci!

Congresul nostru național-bisericesc, ca suprema corporațiune reprezentativă în provința noastră metropolitană, avea după rēndul perioadelor lui și după normele din vigoare se se întrunească încă în anul trecut la 1/13 Octomvrie 1894; el însă se întrunesc numai astăzi, și adevă într'un timp estraordinariu, cu șapte luni mai târziu peste terminul normal.

Ce privesce amânarea aceasta, un raport special al Consistoriului metropolitan se va ocupa cu detaliurile incidentului, ca congresul însuși se se poată pronunța în merit; mie-mi rămâne numai se amintesc aici, că amânarea congresului — după cum m'am convins pe deplin — a obvenit din considerațiuni politice, pentru cari nu a putut urma la timp rezoluțiunea preainaltă, dela care s'a făcut pendentă și în trecut convocarea congresului.

O amintesc aceasta cu deosebire, pentru că totodată se vă pun în vedere motivul, pentru care trebuie se vă rog din capul locului, ca în consultările congresului, în cari vom întra cu ajutoriul lui Dumnezeu încă astăzi, se evităm chiar și umbra

unei ingerințe în afaceri strins politice, și precum am urmat la congresele din trecut, așa și de astădată se ne mărginim la agendele indicate în statutul nostru organic, ca nu cumva în față curentelor pentru noi nefavorabile, prin vre-o digresiune să dăm ansă la suspiționări, ca și cum noi am voi să folosim biserica de un teren pentru acțiuni politice.

Ori câtă divergență de păreri se fie între noi pe terenele vieții publice și sociale, într'una cred că suntem și trebuie să fim strins uniți, că adecă să ne apărăm din toate puterile instituțiunile autonome ale bisericii noastre naționale create pe bazele din statutul organic, înțelegându-se de sine, că în apărarea acestora avem să imbinăm energia cu moderațiunea, cari numai imbinată ne pot aduce rezultate salutare în luptele noastre; de aceea ni-se impune și mai tare datorința de a ne feri, ca să nu provocăm noi înșine vre-un pericol pentru instituțiunile bisericesti.

Domniile Voastre Veți fi știind fără îndoială, că preocupățiunile personale și patimile fanatice întunecă mintea omului, încât cuprinși de aceste rele nu văd adevărul, nu voiesc să-l vadă, nu cunosc dreptatea, nu voiesc să o aplice; aceste rele foarte lățite în zilele noastre, trebuie să le eschidem din adunările bisericesti și în locul lor să aducem la predominare prudența și adevărata iubire frățască în toate consultările noastre, ca aceste să și conserve nealterat caracterul lor bisericesc.

Recomandându-Vă acestea prețuitei atențiuni, Vă salut cu iubire la întrunirea de astăzi, și implorând din nou ajutorul lui Dumnezeu asupra acestei adunări congresul național bisericesc ordinar pentru periodul anilor 1893/4 1894/5 și 1895/6 îl declar de deschis.

După aceasta cuvântare se constituie biroul interimal, și se prezintă actele dela consistoriul metropolitan despre alegerile deputaților congresuali, și credenționalele deputaților aleși atât ale celor prezenți, cât și ale celor absenți.

Actele dimpreună cu credenționalele se împart în secțiuni spre a se face verificările.

Secțiunile se compun în modul următoriu: deputații din arhidieceasă verifică pe cei din diecesa Caransebeșului, cei din diecesa Caransebeșului verifică pe cei din diecesa Aradului, în fine deputații din diecesa Aradului verifică pe cei din arhidieceasă.

În ședința a II-a, ținută Luni, în urma propunerilor făcute de raportorii secțiunilor, s'au declarat de verificați:

Din arhidieceasă:

a) *clerici:*

Dr. Ilarion Pușcariu, Nicolau Ivan, Ioan Papiu, Avram Păcurariu, Vasile Dămian, Zaharie Boiu, Demetriu Coltofean.

b) *mireni:*

Partenie Cosma, Dr. Ioan Mihai, Ambrosiu Bârsan, Victor Tordășan, Petru Pipoș, Simeon Dămian, Dr. Vasile Preda, Dr. Nicolae Olariu, Dr. Emilian Popescu, George Dima, Valeriu Bologa, Ioan Lenger, Ioan cav. de Pușcariu, Ioan Turcu.

Din diecesa Aradului:

a) *din cler:*

Vasile Mangra, George Popoviciu, Constantin Gurban, Voicu Hamsea, Augustin Hamsea, Dr. Traian Puticiu, Iosif Goldiș, Petru Suci, Ignatie Popp.

b) *dintre mireni:*

George Feier, Dr. Constantin Groza, Paul Rotariu, Dr. Emil Babeș, Vicențiu Babeș, Mihail Veliciu, Vasile Pagubă, Petru Truța, Aureliu Suci, Nicolae Zigre, Ioan Popp, Dr. Ioan Buna, Paul Popp, Dr. George Popa.

Din diecesa Caransebeșului se declară de verificați următorii deputați:

a) *din cler:*

1. Dr. Traian Bădescu din cercul Jebelului.
2. Andreiu Ghidiu din cercul Vêrșeț.
3. Alesandru Popoviciu din cercul Oravița.
4. Mihaiu Popoviciu din cercul Mehadia.

b) *dintre mireni:*

1. Dr. Alesandru Mocsonyi din cercul Logoj.
2. Ioan Ionaș din cercul Buziaș.
3. Traian Barzu din cercul Ghilad.
4. Dr. Nicolae Popoviciu din cercul Vêrșeț.
5. Coriolan Bredicean din cercul Caransebeș.
6. Petru Corcan din cercul Iam.
7. Ilie Trăilă din cercul Sasca-montană.
8. Ioan E. Țeran din cercul Oravița.
9. Ioan Popoviciu din cercul Ohaba-Bistra.
10. Patriciu Drăgălină din cercul Teregoava.
11. Ilie Curescu din cercul Domașnia.
12. Dr. Ioan Popoviciu din cercul Prigor.
13. Iosif Bălan din cercul Alibunariu.

Celelalte acte dificultate se dau comisiunei verificătoare.

Constatându-se că sunt verificați 62 de deputați, congresul se declară capace de a lua concluse în merit.

Se purcede apoi la constituirea congresului și se alege biroul definitiv, și la compunerea comisiunilor sinodale.

La ordinea zilei a urmat prezentarea credenționalelor unor deputați și unele cereri de concediu.

Din partea consistoriului metropolitan se prezintă rapoartele, despre afacerile, cu cari se va ocupa congresul:

Raportul general din plenul consistorial, cel privitoriu la înființarea de două eparhii noaue, cel despre arândarea cercurilor electorale, cel despre delegațiunea congresuală, actele privitoare la convocarea congresului, modalitatea reprezentării bisericești la ocazii festive, afacerea actelor electorale mai vechi de 10 ani, cari toate se dau comisiunii organizatoare.

Raportul senatului bisericesc despre activitatea lui, — se dă comisiunii bisericesci; cel al senatului școlariu, cel privitoriu la alegerea de învățători la școlile susținute de mai multe comune bisericesci; apoi cel privitoriu la regularea salariilor învățătorilor, — se dă comisiunii școlare.

Raportul senatului episcopesc despre activitatea lui, proiectul de regulament despre afacerile episcopice, proiectul de buget pe anul 1895—96, și 1897, rațiociniile pe anii 1891, 1892 și 1893 și raportul în obiectul daunei cauzate la fondul celor 2 eparhii, — se dă comisiunii financiare.

Raportul delegațiunii congresuale rațiociniile fundațiunii Gozdsu, și raportul fundațiunii Gozdsu despre unele pretensiuni ale fostei văduve Gozdsu, pentru a i-se da usufructul încă dela 2 acții din emisiunea a doua a primei case de păstrare pestane, se dau comisiunii pentru afacerile fundațiunii Gozdsu.

În fine cererea parohului din Mărișel Teodor Lungu în afacerea cu suspensiunea lui, — se dă în competența comisiunii petiționare.

Deputatul Vasile Mangra face propunerea următoare: În conformitate cu exigențele parlamentarismului, discursul Escelenței Sale Înalt Preasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Miron Romanul rostit la deschiderea congresului național bisericesc, cea mai înaltă corporațiune reprezentativă și legislativă în provincia noastră metropolitană, se se predea unei comisiunii speciale, care se-l studieze, și se presente congresului un proiect de răspuns potrivit poziției primului nostru Ierarh, cât și cu situațiunea, în care se găsește biserica națională autonomă.

Propunerea se dă comisiunii organizatoare.

În ședința a III-a, de Marți, se prezintă raportul consistoriului metropolitan privitoriu la măsurile, ce vor fi se ia în fața noavelor legi religioase, și cel privitoriu la dotarea clerului de cătră stat, cari ambele se dau comisiunii bisericesci.

În fine cererea comunei Macea din diecesa Aradului, în obiectul întregirii parohiei, — se dă comisiunii petiționare.

Urmează ordinea zilei cu referata comisiunii verificatoare. Se verifică domni: Mateiu Voileanu, Zeno Mocsonyi, Dr. Eugeniu Mocsonyi, Dr. Oprea, Budințan, Dr. Manguica, George Popoviciu, Filaret Musta, Dr. George Popoviciu, Sebastian Olariu, Ioan Pinciu, Trifon Miclea și Adam Filip.

A urmat apoi la ordinea zilei raportul general din plen al consistoriului metropolitan.

Raportul s'a luat la cunoștință în vederea împrejurărilor, că aproape fie-care punct se va ilustra cu rapoarte speciale.

De oare-ce acuma se împlinesc 25 de ani dela inaugurarea constituționalismului în biserica noastră, la propunerea consistoriului metropolitan și a comisiunii, momentul acesta se va eternisa prin o doxologie festivă aranjată din acel incident. Docsologia se va celebra Joi la Înălțarea Domnului în biserica din Sibiu-Cetate, la care congresul va lua parte în corpore. Acest conclud unanim s'a luat cu mare însuflețire.

(Va urma)

Topografia satului Măidan

Dedicație P. S. S. Domnului Episcop NICOLAE POPEA

(Fine)

Pădină (Păgină)

Așa se numește șesul de pre coasta unui deal. În otarul nostru sunt următoarele pădini: Pădina găurilor, Pădina Ostoii și Pădina haiducilor la poalele Tilvei mari.

Pădina Ursoanei sub Fața mare. Pădina găurilor tot acolo. Pădina Cipului sub Teiuș. Pădina sacă în Căprăreți etc.

Poiană

Se numește la noi un câmp ori o livadă din pădure. În otarul nostru sunt următoarele poeni:

Poiana mare în câmp spre nord, începând dela Colnic (drumul ce iese din sat preste deal la câmp) până la ogașul lui Buză și ogașul Giliei.

Poiana Turcului este spre Nord dela ogașul Giliei și între ogașul Nicolii și lacul Maniului până la Gladeș.

Se numește a Turcului pentru că Turcii, cari au locuit în Agadicu pre poiana aceasta, au avut drum mare, ca se-și aducă vitele de a le adăpa la Ilișava noastră.

Poiana cu drog pre Goroniș, între ogașul Corcanilor și ogașul Miei, este o poiană numită cu drog. Drog este o buruiănă amară ce oile o mănâncă cu plăcere, dar laptele îl face amar. Aci crește drog de acesta și de aceea se zice așa.

Poiana Cioarei este pre Goroniș între ogașul petrilor și al Nicolii, între vârful lui Urduc și Gladeș.

Poiana cu foiofii este la clianțul Cărpinișelor pre Loznic sub Fața mare.

Poiana petrilor este între ogașul petrilor și Gladeș. În aceasta poiană sunt nisce petri mari, și dela aceste petri își are numele.

Poiana Peichii este o poiană în Peica având o fântână tot cu acel nume.

Poiana mică spre Sud deasupra Cernelelor.

Plisc

La capătul satului în izlaz spre nord-ost este un crac de deal, numit Plisc. Coastele lui sunt de tot

sterile. Peste Plisc a fost odată colnic de mers cu carul din sat la câmp.

În limba poporului vorba plisc însemnează coastă sau deal steril, acoperit cu peatră.

Pipirig

Locul lângă Racovița și coasta sud-vestică a Bogdanului mare, de cătră otarul Oraviței montane se zice Pipirig. Pipirig este un soi de earbă ce crește în locuri băltoase. Poate că cândva și aici va fi crescut pipirig și dela acesta își are numele așa. Aici în izlas sunt grădini (litre $\frac{1}{4}$ de juger catast.) de ale locuitorilor și industriale. Pământul fost cu vini și locul de arătură, e bunșor.

Planța (și Planița)

Planța la nord-ost se mărginesce cu otarul Ciudanoviții și se estinde până deasupra satului Ciudanovița. Virvul Planței e cârșie (stîncos) eară culmea e șes. Pre cârșia Planței din otarul nostru este pădure, eară pre coasca vestică până în drumul Ciudanoviții, sunt livezi. Planța din Otarul nostru este a societății, ear cea din otarul Ciudanoviții parte a singuraticilor, parte a comunei dominiale, carea dela familia Petroviciu a cumpărat întreg dominiul Ciudanoviții.

Numele poate că și-l are dela culmea Planței carea e plană adecă șes.

Peatra Berectariului

La nord-ost unde otarul nostru se mărginesce cu pădurea urbarială a Agadiciului și cu Răpșagul este un deluț și pre culmea aceuia o peatră mare, numită peatra Berectariului; eară pre coasta sudică sunt industriale cu păduri în întindere de vre-o 4 jugere (Astăzi întreg deluțul formează proprietatea mea).

Mi-a spus moșul meu, că un haiduc din Greovaț cu numele Guga (pre vremea Turcilor) între drumurile de aci, a fost tras în țapă, pentru aceia locul unde se crucișază aci drumul Măidanului, Agadiciului și al Ciudanoviții se zice „Țapa Gughii.“

Prislop

Locul dintre doi munți, sau doană dealuri, pe unde este trecătoare pre culmea lor și are formă de șeauă (de călărit) se zice prislop. Preste prisloape dintr'o vale într'alta se poate trece și cu carele. Dela prisloape se vede peste văile dealurilor.

Astfel de prisloape sunt la noi:

„Prislopul scofeinii“ între Fața mare și Tilva mică.

„Prislopul Gădișanului“ între Dămăcuș și Tilva lui Stefan.

„Prislopul Ilișăvii“ între Custură, Bejină și Mărilă.

Toate acestea sunt dela sat în pădurea (ostică) societății.

Racovița

Așa se numește ogașul, carele la sud-vest desparte otarul nostru de al Oraviții montane.

De după numele acestui ogaș și șesul de sub Tilva mică din otarul Oraviții, și are numele Racovița.

Răpșag

Dela sat în partea nord-ostică, unde se mărginesce otarul nostru cu al Agadiciului, Jitiniului și Ciudanoviții sunt mai mulți craci, văi și ogașe, cari își au începutul de sub Planța, ce se zice „Răpșag.“ Apoi se mai numește Răpșag și ogașul, carele desparte otarul Agadiciului de al Jitiniului precum și toate coastele ripoase a dealurilor de aci, până la satul Jitiniu. În toate trei otarele, formează teritoriu de mai multe sute de jugere.

Rol sau și Jol

În coasta nordică a Tilvei mari, este un loc cam așezat carele, din coasta Tilvei mari se estinde preste „Stirmină“ până la poalele ei și se zice Rol sau și Jol. Pre acest Jol trebuie să fie curs lava din crateretele, ce se află în virvul Tilvei mari, căci sub Jol este multă peatră moale sau tuft.

Săciu

La Sudul satului în izlas, între ogașul popii și al Predii, este un deal, ce se zice „Săciu.“ Săciul își i-a începutul de lângă sat și se estinde până sub Barbura la Olariu.

Se zice că în timpurile vechi pre culmea Săciului au fost morminți. Bătrânii sciu se spună, că până a nu fi aci plântați pomi și arături, s'au putut vedea „Zlea-măne“ (așa se numesc crucile și petrile, ce se pun la mormintele celor morți).

În Săciu în mai multe locuri sunt groape și urme de ocne. Preste Săciu încă trece calea ferată.

Seceaina

Valea ogașului Seceaina se zice Seceaina și e lângă sat spre Sud deasupra Cuchiții.

Aci este o petrărie mare de granit (sienit), carea locuitorilor li aduce mult venit.

Locuitorii Măidanului din această peatră, fac petri de păvagi, cari se transportă în toată țara.

În petrăria de aici s'a găsit o ocna de aramă, din timpurile vechi.

Aceasta petrărie e esarendată arhitectului I. Bibi din Oravița, carele plătesce economiei rurale din Măidan 200 fl. v. a. la un an, și îndatorirea, ca aci numai locuitorii nostri să aibe dreptul de lucru. Lucrul la petrăria locuitorilor le aduce la an venit, de minimal 10.000 fl. v. a.

Surupini

Coasta ostică a Tilvei lui Stefan se numește așa, pentru că se zice, că cândva coasta aceasta s'a surpat.

Șurcu

Între Loznic și Loznicel, este un deal ce stă singur și se cheamă Șurcu.

În virvul culmii ai acestui deal e o poeană. Lângă poeană e o stâncă și lângă aceasta se ved grămezi de peatră lucrată, și fiind cu mușchii pre ea, cine scie de când va fi tăiată.

Teritoriul între Fața mare, Teiuș și Șurcu se zice „după Șurcu.“ Aici sunt niwi (cu livezi) de a le locuitorilor noștri. Și Șurcu cu industriale și niwi, încă e a locuitorilor noștri. Nivă se zice la un agru sau livadă, ce e de 3 jugere la pământele de 11 ($\frac{1}{4}$ sesiune) și de 2 jugere la pământele de 7 ($\frac{1}{8}$ sesiune).

Scofaina

Coasta ostică a Tilvei mari dintre Dămăcuș-Custură și Fața Natri e pădinoasă (la poale) ca un scof (o corită sau troacă mică de lemn) și se zice scofaina.

Scofuri și animalele au lângă chiciuri. Unul seacă când sunt animalele flămânde (cel stâng), ear celalalt când sunt setoase.

Poate de aci își are numele scofaina, eară scof din scob, scobit.

În scofaina încă sunt pesceri, se crede că oamenii în timpurile critice în ele s'au ascuns de păgânii de Căpăni.

Scămnel

Sub Tilva mare și Jol, este o pădină, ce se zice „Scămnel“ adevă scăunel. Sub această pădină este peatră moale, în carea e o pesceră, unde locuitorii noștri vitele lor le-au ascuns de Turci.

Apa, ce pică din aceasta pesceră, se petrificează și din ea se formează figuri frumoase, ce proprietarii acelei petrării, le vind cu preț bun pentru, că se folosesc la facerea de rondouri prin grădini. Gura acestei pesceri de nisce ani încoaci s'a astupat cu peatră neîntrebuințată, lăpădată de cei ce fac peatră moale.

Scămnelul e proprietatea locuitorilor cu industriale, în pământul alodial.

Stîrmină

Deasupra de „Scămnel“ până în drumul de sub Tilva mare și la vest până în drumul dela Stanisce adevă o parte din coasta nordică a Tilvei mari, este o pădure deasă, ce se zice Stîrmină mică și mare și e din Iberlandul comunei.

În Stîrmina mică (decătră Stanisce) este o petrărie mare, de unde s'a făcut peatra, pentru podurile dela calea ferată. Petrăria e din peatră de var și foarte bună pentru zidiri.

Stanisce

Teritoriul dela „Barbura“ până sub Tilva mare se zice „Stanisce.“ Acı e locul petros.

„Stan de peatră“ se zice la noi la stâncă. Poate că d'aci își are numele.

Sub drumul dela Stanisce, este și un ogaș numit Stanisce și pre lângă pădina Ostoii și coasta Stanistii trece spre Vest cătră Tilva mică și se varsă în Racovița.

Spărturi

Pre culmea Cărpinișului mic, este o poiană, alta e pre culmea Loznicului, una pre Stîină și alta pre Stîrmina mică, și se zic Spărturi.

Să povestesc, că aceste poeni au fost arate de nisce păgâni, cari au voit să se așeze aici, și apoi lăsate, căci din ele au fost alungați de strămoșii noștri.

Stîină

Cracul dintre Gruniu, Fruntea lui Vragovicu, Cuchiță și Loznic se zice „Stîină“¹⁾ și este în Iberlandul [alodiul] comunei, ear la poalele lui de ambele părți isvovoresce „ogașul Miului.“

Stîină se zice la mai multe boteie de oi, vara adunate la un loc, spre a se mulge.

La Stîină diu lapte se face cașul. Aceasta însoțire o fac pécurationii, ca să nu fie fie-care silit a merge în toată ziua spre a-și aduce laptele.

Stîina se face în tot anul și se începe la „Ales,“ când acolo se fac petreceri.

Spinături

Teritoriul dintre, Furnea, Ogașul lui Buză și Gladeș se zice Spinături și e în câmp, spre nordul satului.

Să vorbesc că aci a fost smidă de spini, dar oamenii scoțându-i au cultivat acest teritoriu. Acı încă sunt 18 jugere de pământ parohial.

Tilva mare

Este dealul sudic (cel mai mare) de deasupra satului nostru de 585 metri înalt. Toate dealurile și munții cu coamă (culme) lungăreață rotundă se zic „Tilvă.“

În vârful Tilvii mari este un lac numit „lacul Tilvii mari.“

Tot aci, în culmea coastei nordice sunt trei cratere dintre cari cel de deasupra e mai adînc și mai larg. În Tilva mare încă se zice că ar fi ocne de pitici.

Tilva mare e proprietatea societății și e acoperită cu diferiți arbori.

Tilva mică

La vestul Tilvei mari este „Tilva mică“ și e în otarul Oraviței montane. Acı pre toate coastele și la poalele ei, sunt foarte multe urme de ocne de argint, aramă și fer, așa vechi precum și mai noauă.

Tilva Dobreii

Spre ost dela sat și deasupra de stațiunea călii ferate din Ilișava spre Nord este Tilva Dobreii în vârful căreia este lacul Toni.

Tilva lui Stefan

Peste valea Ilișavei dela Tilva Dobreii este Tilva lui Stefan. Toate aceste Tilve sunt ale societății. Interiorul lor e de peatră de var, printre cari sunt multe cărtoage vizuini și peșteri.

¹⁾ Pre stîină sunt mai multe movile, ce au asemănare cu movilele unde sunt îngropați soldați. Apoi sunt și îngrădituri cu petri mari, ce samănă cu fundamenturile zidurilor. Să crede, că aici ar fi fost vr'odată o bătae mare.

V a d

Așa se numește trecătoarea peste o vale sau păru (ogaș) și în otarul nostru sunt multe.

Așa sunt: Vadul din cheia Cărpinișului mare și Cărpinișului mic. Vadul dela Varniță lângă Gaura Buh-nitorii. Vadul Gruii la Racovița sub Tilva mică, cu nume proprii locale. Celelalte vaduri nu au nume proprii.

Să crede, că lângă vadul Gruii, ar fi o ocnă de aur vechie.

V r a c n i ț ă

Poarta dela marginea satului, carea se închide, ca vitele se nu poată ieși în câmp, se zice „Vracniță“.

La noi numai numele „Vracniță“ a rămas la căpătul vestic al comunei, unde se zice că odată a fost vracniță (poartă).

V a l e a R a c i l o r

Valea, ce la Vest desparte otarul nostru de al Rachitovei și mai spre Sud (la „Prisaca“), de al Oraviței se numește așa.

Isvorește din Cornul Tilvei mici și se varsă la gura Gladeșului în Ilișava.

Să crede, că pre aceasta vale au fost mulți raci și d'aceia se zice Valea racilor.

V a l e a C u p t o r i u

Isvorește din Stîrmină la poalele Tilvei mari, carea în sat la gura Cornișului, se varsă în Ilișava.

V ă c ă r e a ț ă

Așa se numește un loc la poala Cracului Peichii lângă valea Cuptoriului.

Vara aci se adapă vacile, ce sunt mânate la vâcariu.

V i r f u l S i m i i

În izlaz la sud lângă „Olariu“ este un deal numit „Virful Simii,“ e cu pădure și cu moșii. Aci încă este o petrarie de granit (sienit).

V i r f u l l u i U r d u c

Lângă lacul Maniului dela lac spre Ost, este un vîrf de deal cu acest nume, și e cu pădurile locuitorilor.

„Urduc“ dela „a urduca“ a să rēdica, a să ardica, a să sui; dar are înțeles și de: a da să sune.

Să zice că în acest vîrf uneori se aude urducăind, pentru aceia fi zic virful lui Urduc.

V i r f u l l u R u j e i

Lângă virful lui Urduc și între Lăculețe este alt vîrf numit „Virful lu Rujei“. Acesta e în alodiul comunei și mai de tot e steril

Z e v o a i e

Începēnd dela marginea de vest a satului și pre-lângă ambele maluri a vălii Ilișava până la otarul Rachitova, e pământ năsipos, de arat, și în tot otarul nostru e cel mai fructifer, și teritoriul până la valea Racilor se numește Zevoaie.

Z ă b r a n i e

Între holde, așa se numește o pădure a singuraticilor. Unii plântează arbori în jurul colibilor (casei) de câmp, ca să facă zăvat (scuteală,) adăpost de vînt.

U l c i o r

Locul unde sunt craterile din „Tilva mare“ se zice: „Ulcior.“

Ulcior se zice la noi și la un vas de pământ (lut) pentru apă în forma cărciagului, cu gura strîmtă, fără gaură în coadă.

*

Noi aceste nume locale, le-am descris așa, după cum ni-au spus bătrânii, și după cum se află în vechile documente urbariale și în contractele dintre locuitori; și mai toate se află așa luate și în cărțile funduale, că acele ce au aparținut otarului nostru. Dar' de când a venit societatea drumului de fer și e mare proprietariu și în Măidan, slujitorii ei au început, ca ici colea, unele locuri se le boteze pe nemție și ca nu cumva acești oaspeți ai noștri, mîne-poi mîne se schimbe și numirile locale ale acestor dealuri și văli, am aflat de bine a le descrie, ca să rămână spre pomenire strănepoților noștri.

Liuba-Iana.

V a r i e t ă ț i

Întroducerea căsătoriei civile. În ministerialul unguresc de justiție se lucrează cu mare zor la pregătirile pentru intrarea în vigoare a legii despre căsătoria civilă. Terminul intrării în vigoare a acestei legi s'a fixat pe ziua de 8 Octomvrie.

Biserica gr. or. în contra papei. După scirea foilor din Turcia, patriarhul Constantinopolului a încredințat pe trei învățați teologi greci, ca să redacteze un răspuns la enciclica papei, care provoacă pe creștinii de legea vechiă orientală la trecerea lor la biserica rom.-catolică.

„Din valea Călugărului.“ Fapta bună vorbește însaș despre simțirile curate, ce le păstrează în inima sa acela, dela care pornesce. Astfel și credinciosul din Rachitova Adam Manci, precum și dl pictor din Bocșamontană Filip Mateiu împreună cu dna soție, mănăți de simțeminte curate religioase și voină a mulțami în un mod oare-care bunului Dumnezeu, pentru toată darea cea bună și tot darul desevēșit de sus, de ce cred a fi învredniciti, au făcut pre s. prestol al santei mănăstiri Călugăra, respective au zugrăvit și au închinat lui Dumnezeu un chivot spre înfrumșetarea lăcașului dzeesc, în valoare de 60 fl. Tot credinciosul Adam Manci au mai făcut o icoană a s. proroc Ilie în preț de 5 fl.; ear la facerea corului din s. mănăstire pot zice, că d-sa ziua și noaptea

nu s'a mai putut liniști de gândul, că cum l'ar putea întocmi mai frumos și cu mai puține spese pentru s. mănăstire. Pre când aduc aceste fapte vrednice de urmat la cunoștința on. public, rog pre bunul Dzeu, ca lungindu-le vieța să răsplătească ostenelele lor, și din inima lor să nu se stîngă schinteia sântă a dragostei dzeesci, ci nutrindu-o să crească într'un foc puternic d'a face, d'a îndemna și d'a fi și altora pildă de dragoste cătră sânta noastră biserică și strămoșescile obiceiuri.

— *Un creștin.*

Necrolog. În 23 Aprilie a. c. st. v. au fost petrecute la cele eterne rămășițele pămîntesci ale părintelui răposat *Mihail Giurgiu*, preot în Jebel, în etate de 34 ani. Serviciul divin funebral l-a îndeplinit părintele adm. prot. Aureliu Drăgan, asistat de 7 preoți, 5 învățători și de un public numeros. Conductul funebral a fost imponent. Elevii și elevele de la școalele române confesionale din Jebel îmbrăcați sîrbătorește au format un șir lung. Cântările funebrele le-au executat frumos corul școlarilor sub conducerea învățătorului Vasile Ciuta. După terminarea serviciului funebral părintele adm. protop. a ținut în biserică o frumoasă cuvîntare funebrală, ear alta în cimiteriu a ținut-o cu mult succes părintele Nicolae Stoia.

Bateria și circulația monetelor noauă. Foaia oficială ungurească publică conspectul Curții de compturi asupra baterii și circulației monetelor din primul pătrariu al anului 1895. După acest conspect monede de argint de câte-o 1 coroană s'au bătut 36.477,793 bucăți până la finea anului trecut, ear până la finea primului pătrariu din 1895 s'au bătut 5,112,190 bucăți și astfel până la finea acestui pătrariu s'au bătut total 41,589,983 bucăți. Din acestea s'au pus în circulație până la finea anului trecut 35,761,723 coroane, ear în anul curent 3,000,000. Tot în acest timp s'a bătut fileri de nikel de câte 10 și 20 în valoare de 17,966,654 coroane și 40 fileri, din cari 11,977,480 coroane 40 fileri, punându-se în circulație, au mai rămas la finea pătrariului a. c. 5,989,174 coroane.

Nr. 2696 ex 1895.

Publicațiune

Naltul Ministeriu reg. de interne apobând actul edificării prin orașul Caransebeș a unei remise corespunzătoare pentru așezarea de 32 cară militare, spre scopul edificării aceleia escriu ziua de licitațiune pre Luni în 27-lea Maiu 1895 la 10 oare a. m. Spesele de edificare s'au statorit cu suma de 7351 fl. 56 cr.

Condițiunile de licitațiune s'au comunica ante de a se începe la licitațiunea verbală. — Dotororii de a licita vor avea ante de începerea licitațiunei a depune ca vadiu 10% din suma edificării

în bani gata ori hârtii acceptabile de valoare. Licitațiunea s'au ținea în cancelaria dlui Constantin Burdia I-mul senator și referent economic, unde s'au poate vedea planul și preliminariul speselor de edificare ori și când între oarele oficioase ale magistratului.

Caransebeș, în 18 Maiu, 1895.

Szivós
prim.

Nr. 19 ex 1890.

Edict de licitațiune

Pre basa încuviințării Ven. Consistoriu diecesan ddo 1 Aprilie Nr. 733 Șc. ex 1890 s'au aduce la cunoștință publică cumcă intravilanul școalei celei vechi s'au va vinde pe calea licitațiunei publice cu prețul de esclamar de 50 fl.

Licitațiunea s'au va ținea Luni dimineața a II-a zi după Pogorirea s. Duh, în 22 Maiu la s. biserică după finirea serviciului divin.

Aceia, cari doresc de a cumpăra sunt poftiți de a se presenta în ziua susamintită în comună și la începutul licitațiunii au a depune vadiu de 10% în bani, ear după licitare suma întreagă de cumpărare.

Toate spesele atârnatore de aceasta vinzare are singur cumpărătorul a le suporta.

Ohabita, la 8 Maiu 1895.

[31] 1—2

Comitetul parohial.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Licitațiune minuendă

Pre basa încuviințării Ven. Consistoriu diecesan de ddo 2 Maiu anul 1895 Nr. 1259 Ep. s'au escrie licitațiune minuendă, pentru repararea și acoperirea sântei biserici gr. or. rom. din comuna Gataia, protopresbiteratul Vêrșeț cu tînichea cu prețul esclamarii de 1545 fl. 75 cr. v. a.

Licitațiunea minuendă s'au va ținea în 4/16 Iunie a. c. la 2 oare post meridiane.

Reflectanții sunt poftiți a se presenta în ziua și oara hotărîtă în comună, avînd reflectanții a depune la începutul licitațiunei vadiul de 10% în bani din prețul de esclamar.

Planul și specificăciunea de spese s'au pot vedea ori când la oficiul parohial din loc.

Resultatul licitațiunei intră în putere de drept numai după aprobarea lui din partea Ven. Consistoriu diecesan.

Gataia, din ședința comitetului parohial ținută în 7 Maiu 1895.

[32] 1—3

Comitetul parohial.